

ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ

УДК 657. 222

JEL Classification: E42; G19

КРИПТОВАЛЮТНІ АКТИВИ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ

©2020 МАКУРІН А. А.

УДК 657. 222

JEL Classification: E42; G19

Макурін А. А.

Криптовалютні активи у системі фінансового обліку

У статті було розглянуто побудову процесу обліку активу та алгоритм визнання об'єкта активом. Проаналізовано основні підходи до відображення криптовалюти у фінансовому обліку. Проведене дослідження показало, що в Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ) досі відсутні спеціальні роз'яснення щодо правильності ведення обліку та визнання криптовалют. З одного боку, пропонується визнавати її як нематеріальний актив, з іншого – як запаси. Дослідження показало: щоб започаткувати процес обліку будь-якого активу, необхідно визначити, чи відповідає такий ресурс визначенню активу. У статті обґрунтовано належність криптовалюти до активів. Проте визначити приналежність до певної групи активів стає досить дискусійним питанням. Проаналізовано основні підходи до визначення певної групи активів. За формальними ознаками криптовалюту відносять до грошових коштів або їх еквівалентів. У дослідженні проведено порівняння грошових коштів і криптовалют. Розглянуто основні відмінні риси цих двох активів. Встановлено, що оцінювати криптовалюту необхідно за справедливою вартістю, при цьому зазначити дату оцінки з метою фіксації ринкових умов. Вимірником криптовалют при відображенні у фінансовій звітності є долари США або еквівалент національної валюти на дату складання балансу. Дослідження показало, що залежно від виду діяльності підприємства криптовалюта у фінансовій звітності, у «балансі» варто визначити за статтею «Нематеріальні активи» (код рядка 1000) та первісну вартість такого активу за рядком 1001 або як запаси (код рядка 1100). Також, якщо в обліковій політиці підприємства зазначено, що криптовалюта виступає фінансовою інвестицією, її варто відобразити у рядку 1160.

Ключові слова: фінансовий облік, криптоактиви, фінансова звітність.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-3-184-189>

Табл.: 1. **Бібл.:** 12.

Макурін Андрій Андрійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (просп. Дмитрия Яворницького, 19, Дніпро, 49005, Україна)

E-mail: makurin.a.a@nmu.one

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8093-736X>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/Y-3108-2018>

Scopus Author ID: 57130940100

UDC 657. 222

JEL Classification: E42; G19

Makurin A. A. Cryptocurrency Assets in the Financial Accounting Systems

The article deals with constructing an asset accounting process and an algorithm for recognizing an object as an asset. The main approaches to the reflection of cryptocurrency in financial accounting are analyzed. The study showed that International Financial Reporting Standards (IFRS) still lack specific clarifications on the correctness of accounting and recognition of cryptocurrencies. Cryptocurrencies are suggested to be recognized as, intangible assets on the one hand, and as inventories, on the other. The research shows that before starting the process of accounting for any asset, it is necessary to determine, whether such a resource meets the definition of an asset. The article proves that cryptocurrency is an asset. However, attaching cryptocurrency to a certain group of assets turns out to be rather problematic. The main approaches to doing it are analyzed. Speaking formally, cryptocurrency is considered to be cash or cash equivalents. Cash and cryptocurrencies have been compared, and the main distinguishing features of these two assets have been considered. The conclusion is made that cryptocurrency should be evaluated at fair value, indicating the date of evaluation to fix actual market conditions. The measure of cryptocurrency when reflected in the financial reporting is the US dollar or its equivalent in the national currency as at the balance sheet date. The research has shown that depending on the type of the enterprise activity, cryptocurrency should be determined in the financial reporting, or the «balance sheet», as «intangible assets» (line code 1000), and the primary value of such an asset corresponds to line 1001, or inventories (line code 1100). Also, if the company's accounting policy states that cryptocurrency is a financial investment, it should be reflected in line 1160.

Keywords: cryptoassets, financial accounting, financial reporting.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 12.

Makurin Andrii A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Audit, National Technical University «Dnipro Polytechnic» (19 Dmytra Yavornytskoho Ave., Dnipro, 49005, Ukraine)

E-mail: makurin.a.a@nmu.one

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8093-736X>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/Y-3108-2018>

Scopus Author ID: 57130940100

Вступ. Основною філософією бізнесу виступає правильне ведення бухгалтерського обліку. Його ведення є необхідною умовою раціонального господарювання. Фінансовий облік обов'язково ведуть на кожному підприємстві будь-якої форми власності. Фінансовий облік забезпечує облік активів і пасивів підприємства. Ведення фінансового обліку передбачає суворе дотримання законів, нормативних актів, положень, стандартів, інструкцій і принципів.

Інтерес до інвестицій в криптовалюту проявляють мільярди, яких приваблює можливість пристойно заробити на різких скачках курсу того ж біткойна. Нерідко при цьому вони здійснюють свої вкладення публічно, що ще більше підігрує суспільний інтерес до цього напрямку бізнесу. Наприклад, колишній віце-президент найбільшої в світі соціальної мережі Facebook, экс- топ-менеджер медіагіганта AOL, засновник венчурного фонду The Social + Capital Partnership Чаматі Паліхапітія зараз є одним з найбільших в світі приватних власників біткойнів, оскільки інвестував у криптовалюту близько 5 млн дол. Інші венчурні фонди також не упускають моменту і вкладають в криптовалюту величезні суми грошей, а зовсім недавно незвичайний інтерес до інвестицій в біткойни висловили також і американські інвестори з Уолл-стріт [1].

У цей час технологія блокчейн та криптовалюти починають впливати навіть на політичні рішення. Так, наприкінці 2017 року Білорусь першою країною в світі легалізувала смарт-контракти та скасувала податок на прибуток майнерів. Аналітики зазначають, що однією з неясних цілей документа може бути збільшення споживання електроенергії на майнінг для завантаження майбутніх потужностей Білоруської АЕС, яка будується в цей час.

Під час застосування економічних трансакцій свого поширення набуває криптовалюта. В Україні існує своя спільнота криптокористувачів. Невирішеними залишаються багато питань, пов'язаних з криптовалютою, основними з яких є те, чим саме є криптовалюта в обліковому вимірі; яку інформацію необхідно розкривати щодо криптовалюти у фінансовій звітності та як правильно визначити базу оподаткування в операціях з криптовалютою та з іншими криптоактивами [2].

В МСФЗ досі відсутні спеціальні роз'яснення щодо правильності ведення обліку та визнання криптовалют, з одного боку пропонується визнавати її як нематеріальний актив з іншого як запаси. Особливу потребу в обліку криптовалют відчують компанії – гіганти, які приймають криптовалюту у вигляді оплати, проте відбувається це через посередників, які в змозі забезпечити швидко конвертування такого активу. Однак облік криптовалют є надважливим для компаній, діяльність яких безпосередньо пов'язана зі створенням електронних гаманців і накопиченням криптовалют в них для різних цілей (компанія може бути, наприклад, інвестором або трейдером), а також для підприємств, що здійснюють видобуток (майнінг) криптовалют. Раніше операції з Bitcoin були актуальними, як правило, для бірж та інтернет-ресурсів, однак сьогодні сфера впливу значно розширюється.

Для того щоб почати обліковувати будь-який актив, необхідно визначити, чи відповідає такий ресурс визначенню активу. Після цього необхідно зрозуміти, де саме та як саме відобразити актив у фінансовій звітності. Якщо вико-

нані усі необхідні критерії, актив потрібно класифікувати відповідно до чинних стандартів.

Процес обліку активу полягає у такому алгоритмі:

- 1) відповідність визначенню активу;
- 2) до якого саме типу активів буде віднесено;
- 3) відповідність критеріям визнання;
- 4) який саме метод оцінки варто використовувати;
- 5) подальший облік і відображення у фінансовій звітності.

Аналіз сучасних зарубіжних і вітчизняних досліджень і публікацій. У 2019 році МСФЗ узагальнило ведення обліку криптовалют та надало характеристику такому активу. Криптовалюта – це цифрова або віртуальна валюта, яка записується у реєстр у мережі блокчейн за допомогою криптографії для забезпечення безпеки, емітента якої не можливо встановити та використання чи утримання якої не неси укладання договорів між сторонами процесу використання. У своїй статті Тарасова Т., Усатенко О., Макурін А., Іваненко В. та Черчата А. обґрунтували, що одним з простіших інструментів інвестування виступає криптовалюта. Однак існують певні фактори, які неможливо врахувати під час відстеження та прогнозування коливань курсу. Також група авторів запропонувала свій обліковий підхід до відображення такого активу та свою модель з прогнозування курсу криптовалют [3].

Ковалева Т. у своїй роботі запропонувала авторський підхід до встановлення системи обліку криптоактивів на підприємстві. Окрім того, автор висвітлила основні шляхи з покращення вітчизняної системи обліку з урахування сучасних тенденцій [4]. Яцик В. розглядав сутність криптовалюти та етапи її розвитку у фінансовому обліку. Дослідив ознаки криптовалюти як об'єкта обліку на кожному окремому етапі її розвитку та запропонував варіанти відображення її у бухгалтерському обліку залежно від тих функцій, які вона виконує у конкретний період часу, або з якою метою криптовалюта утримується суб'єктом господарювання відповідно до принципу бухгалтерського обліку – переважування сутності над формою [5].

Тому основним питанням є визнання криптовалюти активами з подальшою їх класифікацією.

Незважаючи на значні наукові здобутки вітчизняних науковців, невірним питанням залишається визнання та класифікація криптовалюти залежно від виду активу та подальше її відображення у фінансовій звітності підприємства. Криптовалютні активи мають всі шанси стати невід'ємною частиною світової економіки, оскільки деякі країни вже схильні до впровадження такої валюти в процес використання та обміну на товару чи інші грошові кошти.

Метою статті є дослідження питань щодо облікового відображення криптоактивів у системі бухгалтерського обліку. Завданнями дослідження є: обґрунтування визнання криптовалюти як активу з метою подальшого визначення класифікації таких активів, подальшого обліку та відображення у фінансовій звітності.

Виклад основного матеріалу. Актив відображається у балансі, коли є ймовірність, що майбутні економічні вигоди будуть надходити до суб'єкта господарювання та актив має вартість або вартість, які можна достовірно оцінити. Крім того, для визначення того, що актив відповідає критеріям визнання, необхідно враховувати конкретні критерії

у застосованому стандарті бухгалтерського обліку. Наразі обговорювався аспект невизначеності того, чи очікуються майбутні економічні вигоди для суб'єкта господарювання, де дискусія обертається тим, що визначення майбутніх економічних вигід буде досить високим. Більшість великих консалтингових бухгалтерських, аудиторських фірм констатують, що криптовалюти є активами, однак не уточнено, як криптовалюти відповідають критеріям визначення та визнання активів [6].

Класифікація активів Стандарти МСФЗ не пропонує конкретних рекомендацій щодо обліку криптовалюти, немає чіткої галузевої практики, тому облік криптовалюти може потрапити в регулювання різних стандартів. Слід враховувати, чому суб'єкт господарювання тримає криптовалюту, щоб мати можливість визначити правильну модель обліку. Є дві характеристики, які РwC визначає як найбільш релевантні при класифікації криптографічних активів для цілей бухгалтерського обліку: «первинна мета криптовалютного активу» та «як криптовалютний актив отримує властиве йому значення».

Крім того, пропонується оцінювати кожен вид криптовалюти окремо виходячи з особливостей криптовалюти, ринку її та інших обставин. До того ж при визначенні відповідного режиму обліку криптовалюти потрібно враховувати мету придбання криптовалюти разом із очікуваним її використанням.

З огляду на природу криптовалюти доцільним є зарахування її до активів суб'єкта господарювання, оскільки згідно з Концептуальною основою фінансової звітності до активів можна віднести те, що в майбутньому принесе економічні вигоди. При цьому з таким активом можна роботи наступні дії, наприклад, обмінювати на інші активи; використовувати для погашення заборгованості, розподіляти між власниками підприємства, використовувати окремо

або у поєднанні з іншими активами у процесі виробництва товарів чи наданні послуг.

Наступним важливим чинником при визнанні активу на балансі відповідно до п. 4.44 Концептуальної основи є можливість достовірної оцінки вартості [7]. Вартість криптовалюти у грошовому еквіваленті змінюється досить динамічно, проте на біржах завжди можна знайти інформацію щодо її вартості. До того ж, коли на підприємстві формується баланс, бухгалтер фіксує у часовому просторі конкретну вартість активів, капіталу і зобов'язань на певну дату. А під час використання будь-якого програмного забезпечення в автоматизованій інформаційній системі зберігається й час формування балансу. Тобто відбувається процес фіксації конкретної вартості активів, що є характерним і для криптовалюти.

Так, наприклад, коли у віртуальному середовищі обмінюємо криптовалюту на реальні гроші, чи, навпаки, відбувається фіксація курсу (тобто вартості криптовалюти) у часовому просторі з 10 до 30 хвилин. Під час здійснення обміну фіксується курс криптовалюти та її вартість, незважаючи на те, що у реальному часі вартість криптовалюти змінюється кожної хвилини. Звертаючись до п. 4.11 Концептуальної основи, варто зазначити, що фізична форма не дуже важлива для активу, головне те, що можна очікувати економічні вигоди, та підприємство контролює такий актив.

Таким чином, належність криптовалюти до активів не викликає жодних сумнівів. Проте визначити належність до певної групи активів стає досить дискусійним питанням. Проаналізуємо основні підходи до визначення певної групи активів. За формальними ознаками криптовалюту відносять до грошових коштів або їх еквівалентів. Нижче наведено певні риси порівняння грошових коштів і криптовалюти.

Таблиця 1

Порівняння грошових коштів з криптовалютою

Відмінні риси		
Активи		Роз'яснення
Грошові кошти	Криптовалюта	Активи
Емітентом виступає держава, контролює Національний банк	Центральний емітент відсутній, ніхто не контролює	Грошові одиниці світу контролюються державою, за емісію відповідає Центральний банк чи певна резервна система саме такі умови дозволяють визнавати валюту
Є платіжним засобом	Не є масовим засобом платежу	До певного проміжку часу ніхто не користувався електронними грошима та не розраховувались банківськими картами, люди воліли використовувати готівку
Можна конвертувати швидко з однієї валюти в іншу у будь-якому відділенні банку чи обмінному пункті	При конвертації необхідно знайти певний електронний ресурс	Конвертація відбувається в електронному інтернет-середовищі чи в окремих обмінних пунктах
Еквіваленти грошових коштів	Криптовалюта	Активи
Є короткостроковими, високоліквідними інвестиціями, які можна вільно конвертувати та незначний ризик при зміні вартості	Значний ризик зміни вартості	

Джерело: складено автором на основі [8]

Криптовалюта часто порівнюють з електронними грошима, але варто зазначити, що це неперсоніфікований платіжний інструмент. До того ж випуск електронних грошей чітко визначено законодавством. До основних властивостей електронних грошей варто віднести такі:

- електронні гроші повністю контролює держава;
- електронні гроші та їх емісію здійснює тільки банк;
- випуск відбувається через надання електронних грошей користувачам в обмін на готівкові чи безготівкові кошти.

Виходячи з цього криптовалюта не має прямого відношення до банківської системи та правового регулювання, оскільки вищенаведені ознаки їй не властиві.

При розгляді криптовалюти як фінансового інструменту необхідним є дотримання трьох основних умов. По-перше, це наявність контрактних відносин. По-друге, це існування двох сторін у відносинах. По-третє, одночасне виникнення актив з однієї сторони та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу з іншої сторони. Криптовалюта не може виступати у ролі фінансового інструмента, оскільки не надає власнику договірних прав і зобов'язання одержувати грошові потоки чи інші фінансові активи. Криптовалюта може виступати фінансовим інструментом тільки в тому випадку, якщо будуть виконуватись такі умови:

- держава чи будь-який інший міжнародний орган буде контролювати емісію криптовалюти;
- емітент визнає право власника на конвертацію криптовалюти за певним курсом;
- емітент зможе застрахувати криптовалюту у Глобальному фонді гарантування.

Виходячи з вищенаведеного доцільно визнавати криптовалюту нематеріальним активом і запасами, оскільки за різних випадків залежно від виду діяльності підприємства криптовалюта може бути різним об'єктом обліку.

Для ведення обліку криптовалюти особливу увагу необхідно приділити меті утримання криптовалюти на підприємстві. Так, наприклад, одне підприємство може придбати криптовалюту для інвестиційних цілей, (А) друге підприємство – займатися торгівлею криптовалюти (Б), а інше – займається майнінгом криптовалюти (В). Для кожного підприємства криптовалюта може виступати різним видом активу [9].

Якщо підприємство придбало криптовалюту для інвестиційних цілей, доцільно визнати її нематеріальним активом. Крім того, первісне визнання треба здійснювати за вартістю придбання, тобто за собівартістю. Переоцінку необхідно здійснювати регулярно через високу мінливість її вартості, пропонується кожен місяць. Це необхідно для того, щоб балансова вартість критично не відрізнялась від тієї, яку буде визначено на кінець звітного періоду з застосуванням справедливої вартості. Оцінку криптовалюти та її вартості необхідно більш детально обґрунтовувати в обліковій політиці підприємства, там і визначити терміни переоцінки. Результати переоцінки можна відображати таким чином:

- 1) збільшення балансової вартості треба визнавати в іншому сукупному прибутку й накопичувати

у власному капіталі під назвою дооцінка. Подальше зменшення визнавати в іншому сукупному прибутку, який буде зменшувати розмір дооцінки;

- 2) зменшення балансової вартості необхідно визнавати в прибутках і збитках. Подальше збільшення необхідно визнавати у прибутках і збитках як сторнування зменшення.

Якщо підприємство є трейдером, то криптовалюту можна визначити як запаси, оскільки основна мета її утримання і контролю на підприємстві – це подальший продаж та отримання доходів. Варто зазначити, що основним видом діяльності такого підприємства має бути трейдинг, щоб ця операція підпадала під звичайну діяльність. Визначити вартість криптовалюти можна за справедливою вартістю за від'ємним значенням витрат на продаж та сплата комісії. Будь-які зміни справедливої вартості доцільно визнавати в прибутках або збитках.

Якщо підприємство є видобувачем криптовалюти, доцільно визнати криптовалюту запасами та обліковувати як товари. При цьому визнавати їх вартість необхідно за собівартістю.

Зазначимо, що відображення криптовалюти (як у складі нематеріальних активів, так і в складі запасів) має певні недоліки та протиріччя. Так, нематеріальні активи за своєю суттю є довгостроковими інвестиціями, які беруть участь у господарській діяльності підприємства. Натомість криптовалюта – високоліквідний актив, утримуваний для дещо інших цілей. Логічніше було б визнавати результати зміни вартості у прибутку або збитку, а не через інший сукупний прибуток. Запаси історично є матеріальними активами, а в криптовалюти – цифрова природа. Однак поки немає офіційних роз'яснень від Ради з МСФЗ, логічно застосовувати гнучкий підхід до вибору облікової політики в частині криптовалютних активів. Головне – не суперечити чинним МСФЗ й чітко обґрунтувати обраний варіант. Крім того, в обліковій політиці необхідно відобразити методичний підхід до розкриття операцій з криптовалютою та інформації щодо неї у фінансовій звітності. Наступним ключовим етапом для обліку є відображення процесу перерахунку криптовалюти у національну валюту за курсом, який діє на дату здійснення таких операцій.

Складання фінансової звітності та надання фінансової інформації про суб'єкт звітності, користувачам, інвесторам, кредиторам про надання ресурсів суб'єкту господарювання залежить від певних чинників і статей балансу й іншої звітності. Отже, підприємства, які використовують криптовалюти, повинні розкривати правдиву та достовірну інформацію щодо цих активів у фінансовій звітності. Однією з основ фінансової інформації є якісні характеристики фінансової інформації. Для здійснення певної бухгалтерської обробки інформації щодо криптовалют мають бути запропоновані нові алгоритми розкриття інформації [10].

При розкритті фінансової інформації на підприємстві необхідним є використання певних стандартів. Однак у разі відсутності стандарту МСФЗ до операцій чи подій, пов'язаних з криптовалютами, керівництво повинно самостійно розробити облікову політику з метою надання відповідної та достовірної репрезентативної інформації. Основні джерела, які слід розглядати за відсутності роз-

криття та регулювання інформації у бухгалтерському обліку за МСФЗ та МСБО чи Концептуальною основою фінансової звітності необхідно використовувати іншу бухгалтерську літературу та загальногалузеву практику яка вважається найбільш адаптивною порівняно з МСБО. Оскільки існує набір стандартів, які регулюють певні питання обліку криптовалюти, можна стверджувати, що застосування МСБО є недоречним.

Відсутність уніфікованого стандарту з регулювання віртуальних активів у практиці призвели до того, що з'явилися різноманітні методи бухгалтерського обліку, що використовуються при розкритті інформації стосовно криптоактивів. Також слід зазначити, що використання різних атрибутів по вимірюванню є результатом різних класифікацій криптовалют, це призводить до того, що подібні економічні події по-різному трактуються в бухгалтерському обліку [11]. Так, при майнінгу криптовалют і визнання її запасами можна стверджувати, що вдалось видобути наприклад 2,5 монети BCH. Проте при обліку криптовалют як інвестиції можна сказати, що підприємство придбало з подальшою метою реалізації активи на суму 550 доларів США (станом на серпень 2020 2,5 BCH = 550 доларів).

Різні методи обліку криптовалют призводять до незрозумілостей в управлінні доходами та формуванні грошових потоків на підприємстві. Зазвичай управління прибутком на підприємстві відбувається, коли керівництво використовує для судження фінансову звітність та структуровані господарські операції з метою коректування фінансових звітів або для введення в оману зацікавлених сторін в основних економічних показниках підприємства для впливу на подальше рішення стосовно заключення контракту та, наприклад, реалізації майна підприємства. Для досягнення певних цілей у звітності можливі коливання в управлінні доходами як вгору, так і донизу.

Управління доходами використовується як проксі для звітування про якість, оскільки якість звітності можна переважно виміряти за допомогою зменшеного управління доходами. Фірми, що застосовують МСБО, мають вищу якість бухгалтерського обліку, ніж суб'єкти, які не застосовують МСБО. загальна якість бухгалтерського обліку покращується після прийняття суб'єктами господарювання МСБО та МСФЗ, а вища якість бухгалтерського обліку зменшує управління прибутком [12].

Оцінювати криптовалюту необхідно за справедливою вартістю, при цьому зазначити дату оцінки з метою фіксації ринкових умов. Вимірником криптовалют при відображенні у фінансовій звітності є долари США або еквівалент національної валюти на дату складання балансу. Крім того, варто зазначити, що залежно від виду діяльності підприємства криптовалюту у фінансовій звітності, у балансі варто визначити за статтею «Нематеріальні активи» код рядка 1000 та первісну вартість такого активу за рядком 1001, або як запаси (код рядка 1100). Також, якщо в обліковій політиці підприємства зазначено, що криптовалюта виступає фінансовою інвестицією, її варто відобразити у рядку 1160.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволило встановити таке:

- 1) криптовалюта є активом підприємства і повинна відобразитись у фінансовій звітності;

- 2) вартість криптовалюти можна достовірно оцінити, не беручи до уваги її волатильність, а використовуючи часовий простір для фіксації її вартості;
- 3) криптовалюту можна обміняти на будь-який актив, за неї можна придбати товари, роботу чи послуги. Розрахуватись в інтернет-середовищі за товар.
- 4) ліквідність криптовалюти така ж висока, як і грошових коштів та їх еквівалентів.

Виходячи з цього криптовалюту необхідно визнавати сучасними цифровими грошовими коштами та відображати на рахунку 336 «Інші кошти цифрової валюти» у розрізі видів криптовалют. А в балансі – віднести до другого розділу оборотних активів за рядком 1165 «Гроші та їх еквівалент». Але все це можливо за наявності визнання криптовалют платіжним засобом в нашій державі. Тому необхідно продовжити дослідження та визначити основні шляхи оподаткування операцій з криптовалютою в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кричевська Т. О. Огляд підходів міжнародних фінансових організацій і деяких національних регуляторів до розуміння природи та регулювання криптовалют. *Наукові праці НДФІ*. 2017. № 4. С. 52–61.
2. Ситник Н. І. ICO як інструмент фінансування українських стартапів. *Бізнес Інформ*. 2018. № 10 (489). С. 341–346.
3. Tarasova T. et al. Accounting and features of mathematical modeling of the system to forecast cryptocurrency exchange rate. *Accounting*. 2020. Vol. 6. No. 3. P. 357–364.
4. Ковалева Т. Становлення та шляхи удосконалення обліку криптовалют. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2020. № 24. С. 90–100.
5. Яцик Т. В. Сутність криптовалюти та етапи її розвитку у фінансовому обліку. *Молодий вчений*. 2018. № 3 (1). С. 385–390.
6. Spilnyk I., Palukh M. Accounting in the digital economy conditions. *The institute of accounting, control and analysis in the globalization circumstances*. 2019. No. 1–2. P. 83–96.
7. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoiu-movoiu---rik?category=bjudzhet>
8. Назаренко О. В., Ликова В. В. Криптовалюта: інтерпретація, організаційні аспекти державного регулювання та облікового відображення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 24. С. 25–30.
9. Tsaruk V. Ways to minimize the use of creative accounting practices in corporate structures. *Innovative economy*. 2020. No. 1–2. P. 170–177.
10. Accounting Standards Board [ACSB] Discussion Group. *Cryptocurrencies*. [Report]. Canada : Accounting Standards Board, 2018.
11. Barth M. E., Landsman, W. R., Lang M. H. International Accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*. 2008. No. 46 (3). P. 467–498.
12. Kaaya I. D. The Impact of International Financial Reporting Standards (IFRS) on Earnings Management: A Review of Empirical Evidence. *Journal of Finance and Accounting*. 2015. No. 3 (3). P. 57–65.

REFERENCES

- Accounting Standards Board [AcSB] Discussion Group. *Cryptocurrencies. [Report]*. Canada: Accounting Standards. Board, 2018.
- Barth, M. E., Landsman, W. R., and Lang, M. H. "International Accounting Standards and Accounting Quality". *Journal of Accounting Research*, no. 46(3) (2008): 467-498.
- Kaaya, I. D. "The Impact of International Financial Reporting Standards (IFRS) on Earnings Management: A Review of Empirical Evidence". *Journal of Finance and Accounting*, no. 3(3) (2015): 57-65.
- Kovaleva, T. "Stanovlennia ta shliakhy udoskonalennia obliku kryptovaliut" [Formation and Ways to Improve the Accounting of Cryptocurrencies]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryemnytstva*, no. 24 (2020): 90-100.
- Krychevska, T. O. "Ohliad pidkhodiv mizhnarodnykh finansovykh orhanizatsii i deiaknykh natsionalnykh rehulatoriv do rozuminnia pryrody ta rehuliuвання kryptovaliut" [An Overview of the Approaches of International Financial Organizations and Some National Regulators to Understanding the Nature and Regulation of Cryptocurrencies]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 4 (2017): 52-61.
- "Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti. Kontseptualna osnova finansovoi zvitnosti" [International Financial Reporting Standards. Conceptual Basis of Financial Reporting]. <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoiu-movoioi---rik?category=bjudzhet>
- Nazarenko, O. V., and Lykova, V. V. "Kryptovaliuta: interpretatsiia, orhanizatsiini aspekty derzhavnogo rehuliuвання ta oblikovoho vidobrazhennia" [Cryptocurrency: Interpretation, Organizational Aspects of Government Regulation and Accounting]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 24 (2019): 25-30.
- Spilnyk, I., and Palukh, M. "Accounting in the digital economy conditions". *The institute of accounting, control and analysis in the globalization circumstances*, no. 1-2 (2019): 83-96.
- Sytnyk, N. I. "ISO yak instrument finansuvannia ukrainskykh startapiv" [The ICO as an Instrument for Financing Ukrainian Start-ups]. *Biznes Inform*, no. 10(489) (2018): 341-346.
- Tarasova, T. et al. "Accounting and features of mathematical modeling of the system to forecast cryptocurrency exchange rate". *Accounting*, vol. 6, no. 3 (2020): 357-364.
- Tsaruk, V. "Ways to minimize the use of creative accounting practices in corporate structures". *Innovative economy*, no. 1-2 (2020): 170-177.
- Yatsyk, T. V. "Sutnist kryptovaliuty ta etapy yii rozvytku u finansovomu obliku" [The Essence of Cryptocurrency and Stages of Its Development in Financial Accounting]. *Molodyi vchenyi*, no. 3(1) (2018): 385-390. *odskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 2, no. 25 (2019): 128-132.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2020 р.